FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J. KOKOTT

fremsat den 12. februar 2009 [1]

I — Indledning

1. Hvor vidtrækkende er de nationale konkurrencemyndigheders beføjelser på landbrugsområdet? Dette spørgsmål er omdrejningspunktet i den foreliggende sag og vil give Domstolen mulighed for at præcisere sin praksis fra dommen i sagen Milk Marque [2].

2. Joint venture-selskabet Compañía Española de Comercialización de Aceite SA (Cecasa), som repræsenterer en stor del af Spaniens produktion af olivenolie, fik af den spanske konkurrencemyndighed forbud mod gennem støtteopkøb og -salg målrettet at gribe ind på markedet for at påvirke markedsprisen for olivenolie. Forbuddet var baseret på den spanske konkurrencerets almindelige bestemmelser. Spørgsmålet er imidlertid, om netop denne konkurrenceret ikke fortrænges eller under alle omstændigheder overlappes af visse særlige bestemmelser for landbruget.

3. Den spanske Tribunal Supremo, der skal træffe afgørelse i denne sag, har forelagt Domstolen i alt fem spørgsmål til præjudiciel afgørelse, som drejer sig om, hvorvidt bestemmelserne på landbrugsområdet i en sag som den foreliggende medfører, at generelle konkurrenceretlige principper ikke kan finde anvendelse.

II — De relevante retsregler

A — *Fællesskabsbestemmelserne*

4. Fællesskabsbestemmelserne i denne sag bestemmes for det første af reglerne om anvendelsen af konkurrencereglerne på landbrugsområdet og for det andet af nogle bestemmelser for den fælles landbrugspolitik, som er af relevans for olivenolieområdet.

1 — Originalsprog: tysk.
2 — Dom af 9.9.2003, sag C-137/00, Milk Marque og National Farmers' Union, Sml. I, s. 7975.

1. Anvendelse af konkurrencereglerne på landbrugsområdet

5. For forholdet mellem EF-traktatens konkurrenceregler og den fælles landbrugspolitik er artikel 32, stk. 2, EF og artikel 36, stk. 1, EF (tidligere EØF-traktatens artikel 38, stk. 2, og artikel 42) af grundlæggende betydning. I artikel 32, stk. 2, EF bestemmes:

»Bestemmelserne vedrørende fællesmarkedets oprettelse finder anvendelse på landbrugsvarer, medmindre andet er bestemt i artiklerne 33-38.«

6. Endvidere hedder det i artikel 36, stk. 1, EF:

»Bestemmelserne i kapitlet om konkurrenceregler finder kun anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsvarer i det omfang, Rådet beslutter dette inden for rammerne af de bestemmelser og i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der er fastsat i artikel 37, stk. 2 og 3, samt under hensyntagen til den i artikel 33 angivne målsætning.«

7. På grundlag af sidstnævnte bestemmelse vedtog Rådet forordning nr. 26 [3], hvis første betragtning indeholder denne grundlæggende konstatering:

»Det fremgår af traktatens artikel [36], at anvendelse af de i traktaten fastsatte konkurrenceregler på produktion af og handel med landbrugsvarer udgør en af den fælles landbrugspolitiks faktorer […]«

8. I artikel 1 i forordning nr. 26 bestemmes følgende:

»Fra denne forordnings ikrafttræden gælder traktatens artikler [81] - [86] såvel som de bestemmelser, der er truffet til deres gennemførelse, for alle aftaler, vedtagelser og former for praksis, der er omhandlet i artikel [81], stk. 1, og artikel [82] i traktaten, og som vedrører produktionen af eller handelen med de i traktatens bilag [I] anførte varer, med forbehold af bestemmelserne i artikel 2.«

3 — Rådets forordning af 4.4.1962 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og handel med landbrugsvarer (EFT 1959-1962, s. 120), som ændret ved Rådets forordning nr. 49 af 1.7.1962 (EFT 1959-1962, s. 178).

Olivenolie hører blandt de landbrugsprodukter, der er anført i bilag I til EF-traktaten (tidligere bilag II til EØF-traktaten) [4].

9. Artikel 2 i forordning nr. 26 supplerer bestemmelserne i artikel 1 således:

»1. Artikel [81], stk. 1, i traktaten gælder ikke for de i foregående artikel omhandlede aftaler, vedtagelser og former for praksis, der udgør en integrerende del af en national markedsordning, eller som er nødvendige for at nå de i traktatens artikel [33] angivne mål. Den gælder særlig ikke for aftaler, vedtagelser og former for praksis mellem landmænd, landbrugssammenslutninger eller sammenslutninger af landbrugssammenslutninger, der henhører under en enkelt medlemsstat, i det omfang, hvori de — uden at medføre forpligtelsen til at holde en bestemt pris — angår produktion eller salg af landbrugsvarer eller benyttelse af fælles anlæg til oplagring, behandling eller forædling af landbrugsprodukter, medmindre Kommissionen fastslår, at konkurrence således er udelukket, eller at de i traktatens artikel [33] nævnte mål er bragt i fare.

2. Efter at have indhentet udtalelse fra medlemsstaterne og hørt de pågældende virksomheder eller sammenslutninger af virksomheder, såvel som enhver anden fysisk eller juridisk person, som Kommissionen skønner det nødvendigt at høre, har Kommissionen med forbehold af Domstolens kontrol som den eneste kompetence til at fastslå, ved en beslutning, der offentliggøres, for hvilke aftaler, vedtagelser og former for praksis de i stk. 1 omtalte betingelser er opfyldt.

3. Kommissionen fastslår dette, dels på eget initiativ, dels på begæring af en medlemsstats kompetente myndighed eller en virksomhed eller virksomhedssammenslutning, der har interesse heri.

[…]«

10. Forordning nr. 26 blev ophævet med virkning pr. 24. august 2006 og først erstattet af den indholdsmæssigt tilsvarende forordning nr. 1184/2006 [5]. Med virkning pr. 1. juli 2008 blev bl.a. olivenolie endelig udelukket fra det materielle anvendelsesområde for forordning nr. 1184/2006; for olivenolie gælder nu ordningen i artikel 175 og 176, sammenholdt

4 — Jf. den i det pågældende bilag anførte position 15.07 i Bruxellesnomenklaturen, som vedrører vegetabilske olier.

5 — Rådets forordning (EF) af 24.7.2006 om anvendelse af visse konkurrenceregler inden for produktion og handel med landbrugsvarer (EUT L 214, s. 7).

med artikel 1, stk. 1, litra g), i forordning nr. 1234/2007 [6], som indholdsmæssigt ligeledes svarer til de tidligere ordninger. Den i hovedsagen anfægtede retsakt fra de spanske myndigheder blev imidlertid vedtaget inden alle disse ændringer af bestemmelserne, hvorfor forordning nr. 26 også fortsat finder anvendelse i forbindelse med den foreliggende sag.

2. Landbrugsbestemmelser for olivenolieområdet

a) Den fælles markedsordning for fedtstoffer

11. Forordning nr. 136/66 om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer [7] indeholdt i den affattelse, der var gældende fra den 1. november 1998 [8], følgende artikel 12a:

»Hvis der i fællesskabsområder opstår alvorlige forstyrrelser af markedet, kan der med henblik på at regulere det træffes beslutning […] om at bemyndige organisationer, der tilbyder tilstrækkelige garantier, og som er godkendt af medlemsstaterne, til at indgå kontrakter om oplagring af den olivenolie, de afsætter. Blandt de pågældende organisationer bør der gives fortrinsstilling til producentsammenslutninger og foreninger af sådanne, der er anerkendt efter forordning (EF) nr. 952/97 […]

De foranstaltninger, der er omhandlet i første afsnit, kan bl.a. udløses, når den konstaterede gennemsnitspris på markedet i en repræsentativ periode er lavere end 95% af interventionsprisen for produktionsåret 1997/1998.

Det støttebeløb, som tildeles med henblik på opfyldelse af kontrakterne, samt gennemførelsesbestemmelserne til denne artikel, og

6 — Rådets forordning (EF) af 22.10.2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) (EUT L 299, s. 1); det tidsmæssige anvendelsesområde for denne forordning for olivenolie fremgår af dens artikel 200, sammenholdt med dens artikel 204, stk. 2, litra a).

7 — Rådets forordning nr. 136/66/EØF af 22.9.1966 om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer (EFT 1965-1966, s. 193).

8 — Af relevans er affattelsen af den fælles markedsordning for fedtstoffer, som den fremgår af artikel 1, nr. 8, i Rådets forordning (EF) nr. 1638/98 af 20.7.1998 om ændring af forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer (EFT L 210, s. 32).

især mængden, kvaliteten samt oplagringsperiodens længde, fastsættes efter proceduren i artikel 38, således at støtten får en væsentlig indvirkning på markedet. Støtten kan tildeles ved udbud i licitation.«

12. Til denne bestemmelse findes følgende forklaring i 12. betragtning til forordning nr. 1638/98:

»For at nå målet at regulere udbuddet af olivenolie i tilfælde af alvorlige markedsforstyrrelser bør der findes en ordning med støtte til private oplagringskontrakter, og der bør i denne forbindelse først og fremmest indgås kontrakter med producentsammenslutninger og foreninger af sådanne, der er anerkendt efter [forordning nr. 952/97]-«

13. Som supplement vil jeg desuden henvise til 11. betragtning til forordning nr. 1638/98:

»Ordningen med offentligt interventionsopkøb udgør et produktionsincitament, der risikerer at destabilisere markedet; interventionsopkøb bør derfor afskaffes, og henvisningerne til interventionsprisen bør udgå eller udskiftes.«

14. I mellemtiden blev forordning nr. 136/66 ophævet og erstattet, først med virkning for produktionsåret 2005/2006 af forordning nr. 865/2004 [9] om den fælles markedsordning for olivenolie og spiseoliven og derpå med virkning pr. 1. juli 2008 af forordning nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter [10]. Sidstnævnte forordning indeholder i artikel 31 og 33 ligeledes en ordning for fakultativ støtte til privat oplagring af olivenolie. Da den i hovedsagen anfægtede retsakt fra de spanske myndigheder imidlertid blev vedtaget inden disse ændringer, bør der i forbindelse med den foreliggende sag også fortsat henvises til forordning nr. 136/66.

b) Bestemmelserne om producentsammenslutninger

15. Rådets forordning (EF) nr. 952/97 af 20. maj 1997 om producentsammenslutninger og foreninger af sådanne [11], som med virkning pr. 3. juli 1999 blev ophævet uden at blive afløst af en anden forordning [12], havde ifølge sin artikel 1 til formål at tilskynde til dannelse af producentsammenslutninger og foreninger af sådanne i visse områder i

9 — Rådets forordning (EF) af 29.4.2004 om den fælles markedsordning for olivenolie og spiseoliven og om ændring af forordning (EØF) nr. 827/68 (EUT L 161, s. 97).

10 — Jf. artikel 201, stk. 1, litra c), sammenholdt med artikel 204, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1234/2007.

11 — EFT L 142, s. 30.

12 — Jf. artikel 55, stk. 1, andet led, sammenholdt med artikel 56, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 af 17.5.1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL) og om ændring og ophævelse af visse forordninger (EFT L 160, s. 80).

Fællesskabet, hvortil også Spanien hører i henhold til samme forordnings artikel 2.

16. Artikel 5 i forordning nr. 952/97 indeholder følgende definitioner:

»1. Producentsammenslutninger

a) oprettes med henblik på i fællesskab at afpasse produktion og udbud fra de producenter, der er medlemmer, efter markedets behov

b) er sammensat:

— af individuelle producenter eller

— af individuelle producenter og af organisationer, som producerer, markedsfører eller forædler landbrugsprodukter, og som udelukkende består af landbrugsproducenter.

2. Medlemsstaterne kan, når deres nationale lovgivning indeholder bestemmelser herom, anerkende producentsammenslutninger, som

Ved »producent« forstås enhver landbruger, hvis bedrift ligger på Fællesskabets område, og som

— fremstiller de i artikel 3 omhandlede jordbrugs- og husdyrbrugsprodukter, eller

— som producent af råvaren fremstiller de forarbejdede produkter, der er omhandlet i artikel 3.

også består af andre personer end de i stk. 1 omhandlede. I så fald skal det i disse sammenslutningers vedtægter sikres, at de i stk. 1 omhandlede medlemmer bevarer kontrollen med sammenslutningerne samt med de beslutninger, disse sammenslutninger træffer.

3. Foreningerne er sammensat af anerkendte producentsammenslutninger og har på et bredere plan den samme målsætning som disse.«

17. Artikel 6 i forordning nr. 952/97 opstiller generelle betingelser, som producentsammenslutninger og foreninger af sådanne skal opfylde, navnlig skal de i henhold til den pågældende bestemmelses stk. 1, litra b),

»[…] for så vidt angår de i artikel 5, stk. 1, omhandlede personer, udarbejde og anvende:

— fælles regler for produktion, navnlig vedrørende produkternes kvalitet eller anvendelsen af økologiske metoder

— fælles regler for markedsføring

— regler for information om produktionen, især om høsten og de disponible mængder«.

18. I samme forordnings artikel 7 er det fastsat, at medlemsstaterne inden tre måneder efter indgivelsen af anmodningen beslutter, om der skal gives anerkendelse, og meddeler deres beslutning til Kommissionen inden to måneder.

19. For fuldstændighedens skyld skal jeg i denne forbindelse endvidere henvise til Kommissionens forordning (EF) nr. 2768/98 af 21. december 1998 om støtteordningen for privat oplagring af olivenolie [13]. Dennes artikel 1, stk. 1, bestemmer:

»De kompetente organer i producentmedlemsstaterne indgår kontrakter om privat oplagring af ikke-emballeret jomfruolie på de i denne forordning fastsatte betingelser.«

20. I henhold til artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 2768/98 kan Kommissionen iværksætte licitationer af begrænset varighed og dellici-

13 — EFT L 346, s. 14.

tationer med henblik på fastsættelsen af størrelsen af den støtte, der skal ydes til gennemførelsen af kontrakter for privat oplagring. Kredsen af deltagere i disse licitationer er defineret på følgende måde i samme forordnings artikel 3, stk. 1:

»De markedsdeltagere, der er godkendt af det kompetente organ i den berørte medlemsstat, kan indgive bud til dellicitationerne. Disse godkendte markedsdeltagere kan være:

a) producentsammenslutninger eller foreninger af producentsammenslutninger, som er anerkendt i henhold til forordning (EF) nr. 952/97, eller

b) producentsammenslutninger eller foreninger af producentsammenslutninger, som er anerkendt i henhold til artikel 20c i forordning nr. 136/66/EØF, eller

c) møller, som i mere end to produktionsår har været godkendt […] eller

d) emballeringsvirksomhed […]«

B — *Nationale bestemmelser*

21. Inden for spansk ret skal der henvises til lov nr. 16/1989 af 17. juli 1989 om beskyttelse af konkurrencen (Ley de Defensa de la Competencia) [14], hvis artikel 1, stk. 1, med

14 — BOE nr. 170 af 18.7.1989, s. 22747. Lov nr. 16/1989 blev i mellemtiden ophævet og erstattet af den nye lov nr. 15/2007 af 3.7.2007 om beskyttelse af konkurrencen (Ley de Defensa de la Competencia) (BOE nr. 159 af 4.7.2007, s. 28848). Med hensyn til tvisten i hovedsagen finder lov nr. 16/1989 ifølge den forelæggende ret imidlertid fortsat anvendelse.

sin definition af »forbudt adfærd« læner sig tæt op ad artikel 81, stk. 1, EF [15] og lyder som følger:

»Alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet eller bevidst parallel praksis, der har eller kan have til formål at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for hele eller en del af det nationale marked, er forbudt, navnlig sådanne, som består i

a) direkte eller indirekte fastsættelse af priser eller af andre forretnings- eller ydelsesbetingelser

b) begrænsning af eller kontrol med produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer

c) opdeling af markedet eller forsyningskilder

[…]«

22. Under overskriften »Betingelser for godkendelse« [16] bestemmes endvidere følgende i artikel 3 i lov nr. 16/1989.

»1) Der kan meddeles godkendelse af aftaler mellem virksomheder, vedtagelser og former for praksis, som der henvises til i artikel 1, eller kategorier af aftaler osv., som bidrager til at forbedre produktionen eller markedsføringen af varer og tjenesteydelser eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling, forudsat at de

a) sikrer forbrugerne eller brugerne en rimelig andel af fordelen herved

b) ikke pålægger de pågældende virksomheder restriktioner, som ikke er absolut nødvendige for at opnå målene

c) ikke giver de deltagende virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen vedrørende en væsentlig del af de omhandlede produkter eller tjenesteydelser.

15 — Dom af 14.12.2006, sag C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, Sml. I, s. 11987, præmis 7.

16 — Supuestos de autorización.

2) Aftaler, vedtagelser og samordnet praksis som omhandlet i artikel 1 eller kategorier af aftaler osv. kan godkendes, forudsat og i det omfang den generelle økonomiske situation og almene hensyn berettiger det, og de

a) har til formål at beskytte eller fremme eksporten, for så vidt de ikke ændrer konkurrenceforholdene på det nationale marked og er i overensstemmelse med forpligtelserne i henhold til de internationale konventioner, som Spanien har ratificeret, eller

b) skaber en tilstrækkeligt stor højnelse af det sociale og økonomiske niveau i ugunstigt stillede områder eller sektorer, eller

c) henset til deres ringe betydning ikke kan påvirke konkurrencen væsentligt.«

III — Sagens faktiske omstændigheder og tvisten i hovedsagen

23. Cecasa er et aktieselskab efter spansk ret, hvor producenter, oliemøller og kooperativer ejer 68% af aktierne, hvorimod pengeinstitutter og forskellige andre enheder tegner sig for 32%. Producenterne i selskabet tegner sig for mellem 50% og 60% af olivenolieproduktionen på nationalt plan i Spanien. Cecasas formål er salg af olivenolie, idet virksomheden ifølge forelæggelsesafgørelsen gerne vil agere både på det nationale marked for olivenolie, på fællesskabsmarkedet og på verdensmarkedet.

24. For at forhindre »alvorlige forstyrrelser« af markedet og navnlig et fald i priserne på olivenolie agter Cecasa at opkøbe og oplagre olivenolie, så snart prisen falder til under et bestemt niveau — ca. 95% af den tidligere gældende interventionspris i Fællesskabet. Olivenolien skal atter bringes i handelen, når priserne retter sig op.

25. Med henblik på gennemførelsen af denne ordning ansøgte Cecasa den 5. april 2001 om individuel godkendelse i henhold til artikel 3 i lov nr. 16/1989 [17]. Ved afgørelse truffet af Tribunal de Defensa de la Competencia [18] den 5. marts 2002 blev der imidlertid givet afslag på denne godkendelse. Som begrundelse har konkurrencemyndigheden anført, at den af Cecasa planlagte ordning er konkurrencestridig. Den udgør en aftale mellem konkurrenter, som — i lighed med et kartel — har til formål at påvirke markedspriserne og skal

17 — Som det endvidere fremgår af sagens akter, havde et forvaltningsorgan inden for de spanske konkurrencemyndigheder, det såkaldte Subdirección General sobre Conductas Restrictivas de la Competencia, allerede den 16.6.2000 indledt en undersøgelse i denne sag.

18 — Tribunal de Defensa de la Competencia udøvede på daværende tidspunkt visse af en konkurrencemyndigheds beføjelser.

forhindre et prisfald i tilfælde af overskudsproduktion. Der foreligger ikke nogen fritagelse i henhold til artikel 3 i lov nr. 16/1989, navnlig er de påståede fordele for forbrugerne ikke godtgjort.

26. Til prøvelse af afgørelsen fra Tribunal de Defensa de la Competencia anlagde Cecasa sag ved Audiencia Nacional (afdeling for forvaltningsretssager [19]), som frifandt sagsøgte ved dom af 22. juli 2005. Audiencia Nacional præciserede imidlertid, at der af afslaget på ansøgningen om individuel godkendelse som sådan ikke fulgte et forbud mod det sagsøgende selskabs eksistens, for så vidt som det beskæftigede sig med andre former for virksomhed end de i ansøgningen omhandlede, og disse andre former for virksomhed var lovlige.

27. På grundlag af appel iværksat af Cecasa verserer sagen nu ved Spaniens øverste domstol, Tribunal Supremo (afdeling for forvaltningsretssager).

19 — Sala de lo Contencioso-Administrativo.

IV — De præjudicielle spørgsmål og retsforhandlingerne ved Domstolen

28. Ved kendelse af 22. oktober 2007, indgået til Domstolen den 19. november 2007, har Tribunal Supremo (herefter også »den forelæggende ret«) udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

a) Hører et aktieselskab med et flertal af producenter, oliemøller og producentkooperativer blandt aktionærerne, som dog også tæller pengeinstitutter, til de »organisationer«, som i henhold til artikel 12a i Rådets forordning nr. 136/66, som ændret ved forordning nr. 1638/98, kan indgå kontrakter om oplagring af olivenolie? Svarer et sådant selskab til producentsammenslutninger og foreninger af sådanne, der er anerkendt efter Rådets forordning (EF) nr. 952/97?

b) Hvis selskabet kan anses for at høre til de »organisationer«, som må foretage oplagringsforanstaltninger, kan den »statslige godkendelse« af sådanne organisationer, som kræves i henhold til artikel 12a i forordning nr. 136/66, da opnås i forbindelse med behandlingen af en til de nationale konkurrencemyndigheder indgivet ansøgning om individuel fritagelse (»godkendelse«)?

c) Kræver artikel 12a i forordning nr. 136/66 ubetinget, at Kommissionen i hvert enkelt tilfælde giver bemyndigelse til privat oplagring af olivenolie, eller tillader bestemmelsen, at producenterne indgår aftale om en privat finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie, som udelukkende gennemføres på de vilkår og betingelser, som også gælder for privat oplagring med fællesskabsstøtte, med det formål at supplere og lette den fællesskabsstøttede oplagring og uden at overskride grænserne for denne?

d) Kan Domstolens praksis ifølge dommen af 9. september 2003 i sagen Milk Marque (sag C-137/00) vedrørende de nationale myndigheders anvendelse af de nationale konkurrenceregler på producentaftaler, der som udgangspunkt kan omfattes af artikel 2 i Rådets forordning nr. 26, overføres på aftaler, som på grund af deres karakter og kendetegnene ved den pågældende sektor kan påvirke fællesskabsmarkedet for olivenolie som helhed?

e) Hvis de nationale konkurrencemyndigheder er beføjede til at anvende de nationale regler på sådanne aftaler, som kan påvirke den fælles markedsordning for fedtstoffer, kan disse myndigheder da ubetinget nægte et selskab som appellanten muligheden for at anvende oplagringsordninger for olivenolie, herunder ved »alvorlige forstyrrelser« af markedet som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66?

29. I sagen for Domstolen har Cecasa, Asociación española de la industria y comercio exportador de aceite de oliva (Asoliva), Asociación nacional de industriales envasadores y refinadores de aceites comestibles (Anierac) og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber indgivet skriftlige indlæg. Kun Cecasa og Kommissionen har deltaget i den mundtlige forhandling for Domstolen den 17. december 2008.

V — Stillingtagen

A — *Formaliteten med hensyn til anmodningen om præjudiciel afgørelse*

1. Andet led af det første præjudicielle spørgsmål

30. Med andet led af det første præjudicielle spørgsmål henviser Tribunal Supremo til forordning nr. 952/97, som imidlertid ikke længere var gældende på det tidspunkt, hvor den i hovedsagen anfægtede afgørelse blev truffet. Nærmere bestemt var den pågældende forordning allerede trådt ud af kraft på det tidspunkt, hvor de faktiske omstændigheder i

hovedsagen fandt sted. Under disse omstændigheder opstår det spørgsmål, om andet led af det første spørgsmål kan have betydning for afgørelsen af den foreliggende sag.

31. Jeg bemærker i den henseende, at det i princippet alene tilkommer den forelæggende ret at tage stilling til, om de spørgsmål, den forelægger, er relevante. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af fællesskabsretten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, når det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af fællesskabsretten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål [20]. Dette er ikke tilfældet i den foreliggende sag.

32. I forbindelse med ophævelsen af forordning nr. 952/97 blev der ganske vist ikke vedtaget nogen efterfølger hertil, da det efter fællesskabslovgivers opfattelse på daværende tidspunkt ikke længere var nødvendigt at yde særskilt støtte til producentsammenslutninger i forbindelse med landdistriktudvikling; støtteordningen i forordning nr. 952/97 burde derfor udtrykkeligt ikke videreføres [21].

33. Selv om forordning nr. 952/97 ikke længere er i kraft, har den ikke mistet enhver praktisk relevans. I visse tilfælde henviser fællesskabsinstitutionernes senere retsakter således udtrykkeligt til forordning nr. 952/97 [22]. Desuden anvendes begreberne »anerkendte producentsammenslutninger« og »foreninger af producentsammenslutninger« også fortsat uden konkret henvisning til bestemmelserne i forordning nr. 952/97 [23]. Dermed kan det ikke på forhånd og alene på grund af, at forordningen ikke længere er i kraft, fastslås, at fortolkningen heraf er uden relevans.

34. Hertil kommer specielt med hensyn til den foreliggende sag, at anerkendte producentsammenslutninger og foreninger af sådanne spiller en rolle i forbindelse med artikel 12a i forordning nr. 136/66. Fortolkningen af denne bestemmelse, som tidsmæssigt finder anvendelse på tvisten i hovedsagen [24], udgør kernen i forbindelse med den foreliggende anmodning om en præjudiciel afgørelse. Ved affattelsen af denne bestem-

20 — Fast retspraksis; jf. blandt mange andre dom af 10.1.2006, sag C-344/04, IATA og ELFAA, Sml. I, s. 403, præmis 14, af 11.9.2008, sag C-11/07, Eckelkamp m.fl., Sml. I, s. 6845, præmis 27 og 28, og af 16.12.2008, sag C-213/07, Michaniki, Sml. I, s. 9999, præmis 32-34.

21 — Betragtning 44 til forordning nr. 1257/1999.

22 — Jf. f.eks. syvende betragtning til og artikel 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 327/2001 af 16.2.2001 om bemyndigelse til at indgå kontrakter om privat oplagring af olivenolie og om licitation af begrænset varighed vedrørende den dertil hørende støtte (EFT L 48, s. 9).

23 — Jf. f.eks. Kommissionens meddelelse »EF-rammebestemmelser for statsstøtte i landbrugssektoren« (EFT 2000 C 28, s. 2), heri navnlig punkt 10; jf. endvidere artikel 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 2153/2005 af 23.12.2005 om støtteordningen for privat oplagring af olivenolie (EFT L 342, s. 39).

24 — Jf. punkt 14 i dette forslag til afgørelse.

melse henviste fællesskabslovgiver udtrykkeligt til forordning nr. 952/97 [25].

35. På baggrund heraf synes andet led af det første præjudicielle spørgsmål, hvormed der anmodes om fortolkning af forordning nr. 952/97, under alle omstændigheder ikke at være åbenbart irrelevant for afgørelsen af tvisten i hovedsagen. I et sådant tilfælde er Domstolen forpligtet til at besvare de spørgsmål vedrørende fortolkningen af fællesskabsretten, som forelægges den.

2. De præjudicielle spørgsmål, der vedrører artikel 12a i forordning nr. 136/66

36. For Domstolen blev der desuden sat spørgsmålstegn ved, om de præjudicielle spørgsmål fra Tribunal Supremo er relevante, for så vidt som disse spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 12a i forordning nr. 136/66. Da Cecasa aldrig har været omfattet af den deri fastsatte støtteordning, og Kommissionen heller ikke har givet bemyndigelse til privat oplagring i henhold til den pågældende bestemmelse, har spørgsmålene i denne henseende ingen virkninger for afgørelsen af tvisten i hovedsagen.

25 — Jf. ordlyden af artikel 12a, stk. 1, i forordning nr. 136/66 samt, til forklaring heraf, 12. betragtning til ændringsforordning nr. 1638/98.

37. Jeg er ikke enig i denne opfattelse. Ordningen med oplagring af olivenolie med fællesskabsstøtte finder ganske vist ikke anvendelse i den foreliggende sag. Alligevel kan fortolkningen og forståelsen af artikel 12a i forordning nr. 136/66 være af væsentlig betydning for vurderingen af denne situation med hensyn til konkurrenceretten. Af bestemmelsen, herunder dens formål og sammenhæng, kan der nemlig udledes vurderinger, som har relevans for fortolkningen og anvendelsen af konkurrencereglerne.

38. Anmodningen om en præjudiciel afgørelse kan derfor også antages til realitetsbehandling i denne henseende.

B — *Materiel bedømmelse af de forelagte spørgsmål*

39. Den foreliggende anmodning om en præjudiciel afgørelse har som helhed til formål at få fastslået, hvilken handlefrihed de nationale myndigheder har til at anvende deres nationale konkurrenceregler på landbrugsområdet. Det følger af fællesskabsrettens forrang, at denne handlefrihed kun kan gå så langt, som Fællesskabets bestemmelser på landbrugsområdet giver mulighed for.

40. Skulle det således vise sig, at de støtteopkøb og -salg af olivenolie, som Cecasa agter at foretage, er berettigede på grundlag af bestemmelserne på landbrugsområdet, skal der også tages hensyn til denne omstændighed i lyset af anvendelsen af konkurrencereglerne. På denne baggrund har Tribunal Supremo forelagt Domstolen spørgsmål om dels fortolkningen af artikel 12a i forordning nr. 136/66 og de dermed forbundne bestemmelser, dels fortolkningen af artikel 2 i forordning nr. 26.

1. Det første præjudicielle spørgsmål

41. Det første præjudicielle spørgsmål vedrører den personkreds, der er omfattet af artikel 12a i forordning nr. 136/66; med spørgsmålet ønskes det afklaret, om denne bestemmelse kan finde anvendelse på et privat aktieselskab som Cecasa.

a) Første led af det første præjudicielle spørgsmål

42. Med første led af sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om et privat aktieselskab som Cecasa kan høre blandt de organisationer som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66, der kan indgå kontrakter om oplagring af olivenolie.

43. Begrebet organisation er hverken defineret i artikel 12a eller andre steder i forordning nr. 136/66. I den foreliggende sag opstår for det første det spørgsmål, om en *privat virksomhed* kan betragtes som en organisation i denne bestemmelses forstand. For det andet skal det undersøges, om det er til hinder for en kvalificering som organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66, hvis den pågældende virksomhed foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af *finansielle investorer*.

— Ingen begrænsning til offentlige eller statslige organer

44. Som Cecasa med rette har anført, må begrebet organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 ikke misfortolkes, således at kun offentlige eller statslige organer [26] er omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde.

45. Det udtryk for »organisation«, der er anvendt i artikel 12a i forordning nr. 136/66, er i nogle sprogversioner ganske vist sammenfaldende med det udtryk, der anvendes andre steder — navnlig i artikel 1, stk. 1, i forordning

26 — Dvs. statslige organer eller offentligretlige organer eller under alle omstændigheder organisationer, der har fået overdraget særlige opgaver fra staten eller fra offentligretlige organer.

nr. 2768/98 — specielt til at betegne *statslige organer* [27]. Dette alene betyder imidlertid ikke nødvendigvis, at der også i artikel 12a i forordning nr. 136/66 med ordet »organisation« alene menes offentlige eller statslige organer. Det skal nemlig tages i betragtning, at der i forbindelse med begrebsdannelsen i en række andre sprogversioner absolut sondres mellem »organisationer« som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 og »organer i medlemsstaterne« som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2768/98 [28]. I betragtning af sådanne forskelle mellem de forskellige sprogversioner af de relevante bestemmelser på landbrugsområdet skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den indgår i [29].

46. Det følger af formålet med artikel 12a i forordning nr. 136/66 med hensyn til at indføre en ordning med støtte til *private oplagringskontrakter* [30], at bestemmelsens anvendelsesområde ikke alene kan være begrænset til offentlige organer. Tværtimod vil de deri beskrevne organisationer endog i reglen være private.

47. Det fremgår også af den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, at private absolut kan betragtes som organisationer som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66. Disse organisationer skal således bemyndiges til at indgå kontrakter om oplagring »af den olivenolie, de afsætter«. Afsætning udgør imidlertid virksomhed, som på ingen måde kun er forbeholdt offentlige organer, men også kan udøves af private, hvilket under alle omstændigheder er reglen i en åben markedsøkonomi [31]. Derudover er også kravet om »tilstrækkelige garantier« i artikel 12a i forordning nr. 136/66 snarere møntet på privates end på offentliges organers virksomhed.

48. Private virksomheder kan derfor være organisationer som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66.

27 — Dette er navnlig tilfældet i den spanske (»organismos«), estiske (»asutused«), græske (»οργανισμοί«), engelske (»bodies«), franske (»organismes«), italienske (»organismi«), maltesiske (»korpi«), portugisiske (»organismos«), slovakiske (»orgány«), finske (hhv. »elimet« og »elinten«) og svenske sprogversion (hhv. »organ« og »organen«).

28 — Foruden den tyske sprogversion er dette tilfældet med hensyn til den tjekkiske (hhv. »hospodářské subjekty« og »orgány«), danske (hhv. »organisationer« og »organer«), lettiske (hhv. »organizācijas« og »iestādes«), litauiske (hhv. »istaigos« og »institucijos«), ungarske (hhv. »szervezetek[-et]« og »szerve[k]«), nederlandske (hhv. »organismen« og »instanties«), polske (hhv. »instytucje« og »organy«) og slovenske version (hhv. »teles[a]« og »organi«).

29 — Jf. i denne henseende fast retspraksis, bl.a. dom af 27.3.1990, sag C-372/88, Cricket St. Thomas, Sml. I, s. 1345, præmis 19, af 1.4.2004, sag C-1/02, Borgmann, Sml. I, s. 3219, præmis 25, og af 11.9.2008, sag C-279/06, CEPSA, Sml. I, s. 6681, præmis 50.

30 — Jf. 12. betragtning til ændringsforordning nr. 1638/1998, hvorved artikel 12a blev indsat i forordning nr. 136/66.

31 — Medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker skal føres i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi i henhold til artikel 4, stk. 1, EF og artikel 98 EF; jf. i denne henseende tillige dom af 9.9.2003, sag C-198/01, CIF, Sml. I, s. 8055, præmis 47.

— Finansielle investorers deltagelse

49. Det skal endvidere undersøges, om det er til hinder for en kvalificering som organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66, hvis den pågældende virksomhed foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af finansielle investorer.

50. Ordlyden af artikel 12a i forordning nr. 136/66 siger intet om dette spørgsmål. Ved fortolkningen af en fællesskabsretlig bestemmelse skal der imidlertid ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af [32].

51. Formålet med forordning nr. 136/66 og ændringsforordning nr. 1638/98 er ikke til hinder for en deltagelse af blandede virksomheder, som foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af finansielle investorer. Der er ingen holdepunkter for, at finansielle investorers deltagelse kan skade opnåelsen af målet om at regulere udbuddet af olivenolie ved hjælp af en ordning med privat oplagring og på den måde afhjælpe alvorlige markedsforstyrrelser [33]. Navnlig kan det ikke på forhånd antages, at finansielle investorers deltagelse er forbundet med lavere kvalitetsnormer eller mindre knowhow med hensyn til oplagringen af olivenolie. Der kan navnlig ikke drages en sådan konklusion, når de finansielle investorer — som her i Cecasas tilfælde — kun ejer en minoritetsandel i den pågældende virksomhed. Tværtimod kan en sådan kapitalandel styrke den pågældende virksomheds økonomiske kapacitet og på denne måde bidrage til, at den kan tilbyde de »tilstrækkelige garantier«, der kræves i artikel 12a.

52. Hvad endelig angår den sammenhæng, som bestemmelsen indgår i, er blandede virksomheder, hvori finansielle investorer har kapitalandele, ganske vist ikke udtrykkeligt anført i artikel 3, stk. 1, i Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 2768/98. Det kan imidlertid ikke alene af denne omstændighed sluttes, at blandede virksomheder nødvendigvis er udelukket fra anvendelsesområdet for artikel 12a i forordning nr. 136/66. Som Kommissionen nemlig selv har erkendt, er listen over de organisationer, der er anført i artikel 3, stk. 1, i dens gennemførelsesforordning nr. 2768/98, ikke udtømmende.

53. Desuden er der i forbindelse med forordning nr. 2768/98 blot tale om en gennemførelsesforordning vedtaget af Kommissionen

32 — Fast retspraksis; jf. blandt mange andre dom af 7.6.2005, sag C-17/03, VEMW m.fl., Sml. I, s. 4983, præmis 41, og af 7.6.2007, sag C-76/06 P, Britannia Alloys & Chemicals mod Kommissionen, Sml. I, s. 4405, præmis 21.

33 — Jf. vedrørende dette formål endnu en gang 12. betragtning til ændringsforordning nr. 1638/1998, hvorved artikel 12a blev indsat i forordning nr. 136/66.

til en af Rådet indført fælles markedsordning, her specielt vedrørende artikel 12a i forordning nr. 136/66. Som grundforordning har denne rådsforordning en højere rang end gennemførelsesforordningen, og dens anvendelsesområde kan ikke begrænses af Kommissionen uden udtrykkelig bemyndigelse. Artikel 12a, stk. 3, i forordning nr. 136/66 bemyndiger heller ikke Kommissionen hertil. Tværtimod har Kommissionen på grundlag heraf kun mulighed for at fastsætte støttebeløbet for privat oplagring samt tekniske enkeltheder, såsom mængde, kvalitet og oplagringsperiodens længde for den olivenolie, der skal oplagres, og udforme proceduren for tildeling af støtten. Derimod omfatter bemyndigelsen til at vedtage gennemførelsesbestemmelser hverken efter dens genstand eller efter dens formål en eventuel begrænsning af den personkreds, der er omfattet af artikel 12a i forordning nr. 136/66.

54. På baggrund af ovenstående kan en privat virksomhed, som foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af finansielle investorer, betragtes som organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66.

55. Den faktiske anvendelse af artikel 12a i forordning nr. 136/66 på en sådan virksomhed forudsætter selvfølgelig, at de øvrige betingelser, der er opstillet deri, er opfyldt: For det første skal den pågældende virksomhed tilbyde »tilstrækkelige garantier« og være godkendt af den enkelte medlemsstat [34]. For det andet skal der foreligge en alvorlig forstyrrelse af markedet, og Kommissionen skal i henhold til artikel 38 i forordning nr. 136/66 give bemyndigelse til privat oplagring på grundlag af en komitologiprocedure. Uden en sådan kan den private oplagring af olivenolie ikke begrundes under påberåbelse af artikel 12a i forordning nr. 136/66.

b) Andet led af det første præjudicielle spørgsmål

56. Med andet led af sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret at få oplyst, om et privat aktieselskab som Cecasa kan sidestilles med producentsammenslutninger og foreninger af sådanne, der er anerkendt efter forordning nr. 952/97.

— Producentsammenslutninger

57. For at kunne betragtes som producentsammenslutning som omhandlet i forordning nr. 952/97 skal den pågældende organisation opfylde en række krav, som er anført i forordningens artikel 5 og 6.

34 — Jf. i denne henseende mine bemærkninger vedrørende det andet spørgsmål (punkt 65-70 i dette forslag til afgørelse).

58. Af grundlæggende betydning er i den forbindelse kravene til formålet med producentsammenslutningens oprettelse: I henhold til artikel 5, stk. 1, litra a), i forordning nr. 952/97 skal den pågældende organisation være oprettet med henblik på i fællesskab at afpasse både produktion *og* udbud fra de producenter, der er medlemmer, efter markedets behov. En organisation som Cecasa beskæftiger sig ganske vist med salg af olivenolie og har navnlig til formål gennem støtteopkøb og -salg at regulere *udbuddet* af den olivenolie, som dens medlemmer producerer. Den mangler imidlertid — under alle omstændigheder på grundlag af de foreliggende oplysninger — den anden nødvendige målsætning, som består i at afpasse *produktionen* af olivenolie efter markedets behov. Under disse omstændigheder opfylder formålet med oprettelsen af et selskab som Cecasa ikke de to kumulative krav i artikel 5, stk. 1, litra a), i forordning nr. 952/97.

59. Det er således ufornødent at tage stilling til, om de øvrige krav i forordning nr. 952/97 kan opfyldes af et selskab som Cecasa. Allerede på grund af den manglende opfyldelse af den første betingelse — betingelsen i henhold til artikel 5, stk. 1, litra a) — kan et selskab som Cecasa ikke betragtes som producentsammenslutning som omhandlet i forordning nr. 952/97.

— Forening af producentsammenslutninger

60. I artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 952/97 defineres foreninger som værende sammensat af anerkendte producentsammenslutninger, der på et bredere plan har den samme målsætning som disse.

61. En forening af producentsammenslutninger skal derfor ligesom som de producentsammenslutninger, der er medlemmer, have til formål at afpasse produktionen *og* udbuddet af olivenolie efter markedets behov [artikel 5, stk. 1, litra a), i forordning nr. 952/97]. At en sådan forenings virksomhed ikke udelukkende må være begrænset til *udbuddet* og den dermed forbundne afsætning af olivenolie, viser ikke mindst et blik på artikel 6, stk. 1, litra b), første led, i forordning nr. 952/97: I henhold hertil skal producentsammenslutninger og foreninger af sådanne også udarbejde og anvende fælles regler for *produktionen* af olivenolie.

62. Mangler et selskab, som i den foreliggende sag Cecasa, en sådan målsætning eller virksomhed med hensyn til produktionen af olivenolie blandt de producenter og kooperativer, der indgår deri [35], kan det ikke betragtes som en forening af producentsammenslutninger.

63. Under omstændigheder som i hovedsagen kan et selskab som Cecasa derfor hverken betragtes som en producentsammenslutning eller en forening af producentsammenslutninger som omhandlet i forordning nr. 952/97. Dette betyder imidlertid blot, at der ikke skal gives fortrinsstilling til selskabet ved indgåelse af kontrakter om privat oplagring (artikel 12a, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 136/66). Alligevel kan det hos det kompetente nationale organ ansøge om godkendelse som (anden) organisation i henhold til artikel 12a, stk. 1, første punktum, i forordning nr. 136/66.

35 — At de fælles regler for produktionen kun kan udarbejdes og anvendes med hensyn til de *producenter* eller *producentsammenslutninger,* der indgår i den pågældende forening, følger allerede af sagens natur. Endvidere fastslås dette imidlertid også i indledningen i artikel 6, stk. 1, litra b), i forordning nr. 952/97: henholdsvis »déterminer et appliquer, pour les personnes visées à l'article 5, paragraphe 1« (fransk sprogversion), »decide on and apply, in respect of persons covered by Article 5(1)« (engelsk sprogversion) og »determinar y aplicar, para las personas mencionadas en el apartado 1 del artículo 5« (spansk sprogversion); den tyske sprogversion med den flertydige formulering »soweit es sich um unter Artikel 5 Absatz 1 fallende Personen handelt« kan derimod misforstås.

c) Foreløbig konklusion

64. Et privat aktieselskab, hvis formål er salg af olivenolie, og som har sat sig som mål at påvirke udbuddet på markedet gennem målrettet opkøb og salg af olivenolie, kan betragtes som en organisation som omhandlet i artikel 12a, stk. 1, i forordning nr. 136/66, som ændret ved forordning nr. 1638/98. Dette er ikke udelukket, selv om det pågældende aktieselskab foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af finansielle investorer. Et sådant aktieselskab kan imidlertid under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende ikke betragtes som en producentsammenslutning eller en forening af producentsammenslutninger som omhandlet i forordning nr. 952/97.

2. Det andet præjudicielle spørgsmål

65. Ifølge mit forslag til besvarelse af det første præjudicielle spørgsmål kan et aktieselskab som Cecasa betragtes som en organisation, som artikel 12a i forordning nr. 136/66 kan finde anvendelse på. Under disse omstændigheder er det også nødvendigt at besvare det andet præjudicielle spørgsmål. Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om godkendelsen af en organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 kan gives af de nationale konkurrencemyndigheder i forbindelse med en procedure i henhold til konkurrencereglerne.

66. Hverken forordning nr. 136/66 eller forordning nr. 952/97 og nr. 2768/98 fastsætter, hvilken myndighed der i den enkelte medlemsstat er ansvarlig for at godkende de organisationer, som kan bemyndiges til at indgå kontrakter om privat oplagring af olivenolie.

67. Udgangspunktet for besvarelsen af det andet præjudicielle spørgsmål er derfor medlemsstaternes *processuelle autonomi*. I henhold hertil tilkommer det medlemsstaterne at udpege de nationale organer, der skal være ansvarlige for at gennemføre fællesskabsretten, og fastsætte de nærmere procedurer, idet de skal tage hensyn til effektivitets- og ækvivalensprincippet [36].

68. På grundlag af fællesskabsretten er det således ikke på nogen måde udelukket, at en medlemsstat overdrager det til sine konkurrencemyndigheder også at anvende landbrugsbestemmelser i forbindelse med kartelsager og i den forbindelse udstede godkendelser i henhold til bestemmelserne på landbrugsområdet. Alt efter omstændighederne kan det f.eks. anses for hensigtsmæssigt kun at have én kontrolinstans i forbindelse med bestemte godkendelser og således forskåne de berørte for en lang række forskellige administrative formaliteter og procedurer [37].

69. Tillader den nationale lovgivning imidlertid, at anerkendelsen af en organisation som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 foretages af den nationale konkurrencemyndighed, skal det i henhold til effektivitetsprincippet sikres, at den pågældende myndighed også anvender de relevante bestemmelser på landbrugsområdet effektivt. I den foreliggende sag betyder dette navnlig, at konkurrencemyndigheden i den procedure, som den gennemfører, skal foretage alle undersøgelser, som er nødvendige for at fastslå, om den organisation, der skal anerkendes, »tilbyder tilstrækkelige garantier« som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66.

70. Sammenfattende gælder derfor følgende:

Fællesskabsretten er ikke til hinder for en national retstilstand, hvorefter godkendelsen af organisationer som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 også kan gives af de

36 — Fast retspraksis, jf. f.eks. dom af 19.12.1968, sag 13/68, Salgoil, Sml. 1965-1968, s. 553, org.ref.: Rec. s. 661, af 16.12.1976, sag 33/76, Rewe-Zentralfinanz, Sml. s. 1989, præmis 5, og af 15.4.2008, sag C-268/06, Impact, Sml. I, s. 2483, præmis 46-48.

37 — På fællesskabsplan er der f.eks. på fusionsområdet gennemført et system med *kun én kontrolinstans*, som dog er begrænset til undersøgelsen af rent konkurrenceretlige spørgsmål; jf. artikel 21 og ottende betragtning til Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20.1.2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EUT L 24, s. 1).

nationale konkurrencemyndigheder i forbindelse med en procedure i henhold til konkurrencereglerne, såfremt det sikres, at de relevante bestemmelser på landbrugsområdet anvendes effektivt i en sådan procedure, og alle nødvendige undersøgelser foretages.

3. Det tredje præjudicielle spørgsmål

71. Med sit tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om artikel 12a i forordning nr. 136/66 er til hinder for en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie, som gennemføres uden Kommissionens bemyndigelse.

72. Dertil skal jeg bemærke, at artikel 12a i forordning nr. 136/66 kun indfører en EF-*støtteordning* for privat oplagring af olivenolie [38]. Denne bestemmelse har f.eks. ikke til formål at indføre en udtømmende ordning for, hvornår privat oplagring af olivenolie er tilladt, hvorved enhver privat oplagring, der finder sted uden for artikel 12a, ville være forbudt. Det fremgår hverken af bestemmelsens ordlyd eller formål og sammenhæng, at fællesskabslovgiver havde til hensigt at foretage en sådan begrænsning af virksomhedernes frihed.

73. Også i forhold til subsidiaritetsprincippet (artikel 5, stk. 2, EF) kan det antages, at fællesskabslovgiver ikke ønskede fuldstændig at udelukke decentrale initiativer med henblik på privat oplagring. Som drøftet under den mundtlige forhandling kan sådanne initiativer muligvis reagere hurtigere og mere fleksibelt på markedet i de enkelte medlemsstater og regioner end den ordning, der er indført på fællesskabsplan i henhold til artikel 12a i forordning nr. 136/66, med dens procedure- og budgetmæssige krav; begge kan i givet fald supplere hinanden.

74. Private organisationer kan derfor principielt frit træffe foranstaltninger til privat oplagring af olivenolie også uden for anvendelsesområdet for artikel 12a i forordning nr. 136/66. Netop dette planlægger i den foreliggende sag Cecasa, som finansierer sin ordning privat og ifølge alle parters samstemmende udsagn ikke agter at gøre brug af støtte fra Fællesskabet.

75. Skal den private oplagring imidlertid som her gennemføres uden anvendelse i støtteordningen i henhold til artikel 12a i forord-

38 — 12. betragtning til ændringsforordning nr. 1638/1998, hvorved artikel 12a blev indsat i forordning nr. 136/66.

ning nr. 136/66, er der i sagens natur hverken behov for den fastsatte konstatering af en alvorlig forstyrrelse af markedet eller en bemyndigelse fra Kommissionen i henhold til denne bestemmelse. Den pågældende organisation kan imidlertid heller ikke samtidig påberåbe sig artikel 12a i forordning nr. 136/66 for at begrunde sin plan om privat oplagring og undgå anvendelse af de generelle bestemmelser, der gælder på markedet for olivenolie. Tværtimod skal den private oplagring i så fald gennemføres under hensyntagen til den øvrige fællesskabsret samt bestemmelserne i den nationale ret, der er forenelige med fællesskabsretten, navnlig under overholdelse af de relevante konkurrenceretlige spilleregler; landbruget er nemlig ikke et område uden konkurrence [39].

76. Den foreløbige konklusion er dermed følgende:

Artikel 12a i forordning nr. 136/66 er ikke til hinder for en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie. En sådan ordning skal imidlertid gennemføres under overholdelse af de generelle bestemmelser, der gælder på markedet for olivenolie, navnlig under hensyntagen til de relevante konkurrenceregler.

39 — Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 61.

4. Det fjerde præjudicielle spørgsmål

77. Med sit fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om de nationale konkurrencemyndigheder også må anvende de nationale konkurrenceregler på en producentaftale i henhold til artikel 2 i forordning nr. 26, hvis denne aftale kan påvirke markedet for olivenolie ikke kun på nationalt plan, men i hele Fællesskabet.

a) Indledende bemærkning vedrørende den forelæggende rets to forudsætninger

78. I forbindelse med sit spørgsmål lægger den forelæggende ret to væsentlige forudsætninger til grund: For det første kunne den af Cecasa planlagte ordning med støtteopkøb og -salg have »fællesskabsdimension« og påvirke markedet for olivenolie i hele Fællesskabet (*første forudsætning*), for det andet kunne den pågældende ordning omfattes af anvendelsesområdet for artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26 (*anden forudsætning*).

79. Den af Cecasa planlagte ordning ville have »fællesskabsdimension« (*første forudsætning*), hvis den kunne påvirke handelen mellem medlemsstater (jf. »mellemstatslighedsbestemmelsen« i artikel 81, stk. 1, EF). Det fremgår af Tribunal Supremos konstateringer med hensyn til de faktiske omstændigheder i denne forbindelse, at producenterne i Cecasa tegner sig for mellem 50 og 60% af olivenolieproduktionen på nationalt plan i

Spanien, dvs. Cecasa kunne med sin ordning i givet fald umiddelbart påvirke over halvdelen af det spanske olivenoliemarked. Endvidere har Asoliva anført, at netop dette spanske marked udgør ca. 45% af fællesskabsmarkedet, dvs. næsten halvdelen. Under sådanne omstændigheder er det i realiteten nærliggende at antage, at de af Cecasa planlagte støtteopkøb og -salg ikke kun kan påvirke det spanske marked for olivenolie betydeligt, men også det samlede fællesskabsmarked for dette produkt og dermed i sidste instans handelen mellem medlemsstater.

80. For derudover at være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26 (*anden forudsætning*) skal den af Cecasa planlagte ordning være en aftale, en vedtagelse eller en form for praksis mellem landmænd, landbrugssammenslutninger eller sammenslutninger af landbrugssammenslutninger.

81. Cecasa svarer ganske vist ikke, som jeg har nævnt ovenfor [40], uden videre til en landbrugssammenslutning eller en sammenslutning af landbrugssammenslutninger, i hvert fald ikke, hvis man fortolker disse begreber i overensstemmelse med definitionerne i artikel 5 i forordning nr. 952/97. 68% af aktierne i Cecasa ejes imidlertid af producenter, oliemøller og kooperativer, således at man i givet fald kunne betragte den af Cecasa planlagte ordning som aftale eller vedtagelse mellem landmænd som omhandlet i artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26.

82. I sidste instans er det imidlertid ikke uomgængelig nødvendigt for besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål afslutningsvis at efterprøve rigtigheden af den forelæggende rets to forudsætninger. Som jeg nemlig vil påvise i det følgende, er det fortsat muligt at anvende de nationale konkurrenceregler, hvis den af Cecasa planlagte ordning er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 81, stk. 1, EF og af artikel 2, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 26.

b) Bedømmelse af det præjudicielle spørgsmål

83. Udgangspunktet for besvarelsen af det fjerde præjudicielle spørgsmål er den betragtning, at de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter ikke udgør et område uden konkurrence; tværtimod er opretholdelse af en effektiv konkurrence på markederne for landbrugsprodukter en af målsætningerne med den fælles landbrugspolitik [41].

40 — Punkt 57-63 i dette forslag til afgørelse.

41 — Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 57 og 61.

84. Det fremgår af fast retspraksis, at de fællesskabsretlige og de nationale konkurrenceregler finder *parallel anvendelse*, eftersom de anskuer den konkurrencebegrænsende adfærd ud fra forskellige synsvinkler. Mens artikel 81 EF og 82 EF rammer konkurrencebegrænsninger, fordi de kan hindre samhandelen mellem medlemsstaterne, vedrører de nationale lovgivninger — hver ud fra egne særlige grunde — alene konkurrencebegrænsninger på rent nationalt plan [42]. I Milk Marque-dommen har Domstolen udtrykkeligt bekræftet dette princip også for bestemmelserne på landbrugsområdet, herunder de fælles markedsordninger [43].

85. Den omstændighed, at der er tale om en sag med grænseoverskridende karakter eller »fællesskabsdimension«, er ikke til hinder for anvendelse af de nationale konkurrenceregler [44]. Kan aftaler, vedtagelser eller praksis i henhold til mellemstatlighedsbestemmelsen i artikel 81, stk. 1, EF nemlig påvirke handelen mellem medlemsstater, medfører dette på ingen måde, at alene EF's konkurrenceregler finder anvendelse, og anvendelsen af de nationale konkurrenceregler udelukkes, men derimod, at de to sæt konkurrenceregler som nævnt anvendes parallelt.

86. Anvendelsen af nationale konkurrenceregler udelukkes heller ikke som følge af, at de faktiske omstændigheder i givet fald er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 2 i forordning nr. 26. Sidstnævnte bestemmelse indeholder kun en række særlige regler for anvendelsen af *Fællesskabets* konkurrenceregler på landbrugsområdet: I materielretlig henseende undtager artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 bestemte aftaler, vedtagelser og former for praksis fra forbuddet i artikel 81, stk. 1, EF. I procesretlig henseende giver artikel 2, stk. 2, sammenholdt med artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 26 bl.a. Kommissionen enekompetence til på begæring at fastslå, hvilke aftaler, vedtagelser og former for praksis der er omfattet af undtagelsen i stk. 1 [45].

87. Artikel 2 i forordning nr. 26 indeholder derimod ingen ordning for forholdet mellem EF-konkurrencereglerne og de nationale konkurrenceregler. Navnlig må denne bestemmelses stk. 2 ikke misforstås som en sådan ordning. Den deri foreskrevne enekompetence udelukker nemlig ikke anvendelse af nationale konkurrenceregler, men fastsætter alene, hvilken myndighed der er ansvarlig for at anvende *Fællesskabets* konkurrenceregler. Endelig ligner artikel 2, stk. 2, i forordning

42 — Dom af 13.2.1969, sag 14/68, Walt Wilhelm m.fl., Sml. 1969, s. 1, præmis 3 og 4, org.ref.: Rec. s. 1, af 10.7.1980, forenede sager 253/78 og 1/79-3/79, Giry og Guerlain m.fl., Sml. s. 2327, præmis 15, og af 13.7.2006, forenede sager C-295/04 — C-298/04, Manfredi m.fl., Sml. I, s. 6619, præmis 38.

43 — Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 62-67, med den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter som eksempel.

44 — Også Milk Marque-dommen, hvori Domstolen anerkendte, at nationale konkurrenceregler kunne anvendes, vedrørte en sag med grænseoverskridende karakter; jf. Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 110-120.

45 — Uanset Kommissionens enekompetence i henhold til artikel 2 i forordning nr. 26 kan nationale domstole foranlediges til at anvende den pågældende bestemmelse; jf. dom af 12.12.1995, forenede sager C-319/93, C-40/94 og C-224/94, Dijkstra m.fl., Sml. I, s. 4471, præmis 25-36.

nr. 26 med hensyn til den deri foreskrevne enekompetence den almindelige kompetencebestemmelse i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 17 [46], som den var gældende indtil den 30. april 2004 [47].

88. Kommissionens enekompetence til at anvende bestemte bestemmelser i *Fællesskabets* konkurrenceret udelukker ikke, at der på det samme tilfælde parallelt også anvendes nationale konkurrenceregler af en national myndighed. Hvis der, som i denne forbindelse, overhovedet ikke er tale om en procedure for Kommissionen i henhold til artikel 2, stk. 2 og 3, i forordning nr. 26, kan nationale konkurrenceregler endog finde anvendelse isoleret.

89. Kun for fuldstændighedens skyld skal jeg bemærke, at anvendelsen af nationale konkurrenceregler ville være udelukket i den foreliggende sag, hvis Cecasa havde været en virksomhedssammenslutning af fællesskabsdimension (artikel 1, stk. 1, sammenholdt med artikel 21, stk. 2, og artikel 22, stk. 1, i fusionskontrolforordningen [48]). Dette ville ganske vist forudsætte, at Cecasas oprettelse som joint venture-selskab opfyldte begrebet fusion i henhold til fusionskontrolforordningens artikel 3, og omsætningstærsklerne i dens artikel 1, stk. 2 eller 3, var nået; det tilkommer den forelæggende ret at undersøge dette i hovedsagen.

c) De fællesskabsretlige bestemmelser for anvendelsen af national ret

90. Selv om de nationale konkurrencemyndigheder således må anvende de nationale konkurrenceregler på et tilfælde som det foreliggende, kan de i materielretlig henseende ikke gøre dette fuldstændig frit, men skal ifølge fast retspraksis overholde bestemte fællesskabsretlige bestemmelser, som følger af fællesskabsrettens forrang [49].

91. I en sag, som er omfattet af det materielle anvendelsesområde for såvel artikel 81, stk. 1, EF som de nationale konkurrenceregler, må de nationale myndigheder ikke handle i strid

46 — Rådets forordning (EØF) — Første forordning om anvendelse af bestemmelserne om traktatens artikler 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81).

47 — Artikel 43, stk. 1, sammenholdt med artikel 45, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16.12.2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT 2003 L 1, s. 1).

48 — Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21.12.1989 om kontrol med virksomhedssammenslutninger (EFT L 395, s. 1, berigtiget udgave optrykt i EFT 1990 L 257, s. 13), ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1310/97 af 30.6.1997 (EFT L 180, s. 1, som berigtiget i EFT 1998 L 3, s. 16, og EFT 1998 L 40, s. 17). Den nye EF-fusionsforordning (forordning nr. 139/2004) finder, som det fremgår af dens artikel 26, stk. 2, ikke anvendelse på den foreliggende sag.

49 — Dom af 15.7.1964, sag 6/64, Costa mod ENEL, Sml. 1954-1964, s. 531, org.ref.: Rec. s. 1141, CIF-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 31, præmis 48, og dommen i sagen Manfredi m.fl., præmis 39.

med en beslutning truffet af Kommissionen eller forårsage noget sådant [50]. Siden den 1. maj 2004 har de desuden været forpligtet til at anvende artikel 81, stk. 1, EF parallelt med de nationale konkurrenceregler, idet disse ikke må føre til forbud mod aftaler, vedtagelser eller praksis, der er tilladt i henhold til fællesskabsretten (artikel 3, stk. 1 og 2, sammenholdt med artikel 45, stk. 2, i forordning nr. 1/2003).

92. Med hensyn til landbrugsprodukter er de nationale konkurrencemyndigheder desuden forpligtet til at undlade at træffe foranstaltninger, som kan fravige eller skade denne fælles markedsordning eller hindre den i at fungere; helt generelt må de endvidere ikke bringe målsætningerne for den fælles landbrugspolitik i fare [51].

93. Sammenfattende gælder følgende:

De nationale konkurrencemyndigheder må også anvende de nationale konkurrenceregler på en producentaftale i henhold til artikel 2 i forordning nr. 26, selv om denne aftale kan påvirke markedet for olivenolie ikke kun på nationalt plan, men i hele Fællesskabet. I den forbindelse skal de nationale konkurrencemyndigheder imidlertid undlade alt, hvorved deres afgørelse kunne komme i strid med bestemmelser i Fællesskabets konkurrenceret og bestemmelser på landbrugsområdet.

5. Det femte præjudicielle spørgsmål

94. Såfremt det fjerde spørgsmål besvares, som jeg har foreslået, er det også nødvendigt at behandle det femte spørgsmål. Med dette ønsker den forelæggende ret i det væsentlige afklaret, om de nationale konkurrencemyndigheder på grundlag af de nationale konkurrenceregler må forbyde en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie, selv om den i lighed med artikel 12a i forordning nr. 136/66 er fastsat i tilfælde af »alvorlige forstyrrelser« af markedet.

50 — Walt Wilhelm-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 42, præmis 4-8; jf. tillige Giry og Guerlain-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 42, præmis 16, og dom af 14.12.2000, sag C-344/98, Masterfoods og HB, Sml. I, s. 11369, præmis 51 og 52.

51 — Jf. vedrørende hele problemstillingen dom af 19.3.1998, sag C-1/96, Compassion in World Farming, Sml. I, s. 1251, præmis 41, Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 63, 80 og 94, og dom af 26.5.2005, sag C-283/03, Kuipers, Sml. I, s. 4255, præmis 37; jf. i denne henseende tillige bemærkningerne til femte spørgsmål (punkt 94-107 i dette forslag til afgørelse).

95. Tribunal Supremo ønsker med andre ord at få oplyst, om en ordning som den af Cecasa planlagte trods eventuelle konkurrenceretlige betænkeligheder i det mindste skal være tilladt, for så vidt som den har til formål at undgå alvorlige markedsforstyrrelser.

96. Det er korrekt, at de nationale konkurrencemyndigheder ved anvendelsen af konkurrenceregler skal overholde vurderingerne og betingelserne i Fællesskabets bestemmelser på landbrugsområdet. Anvendes Fællesskabets konkurrenceregler (artikel 81 EF og artikel 82 EF), fremgår landbrugspolitikkens forrang frem for EF-traktatens konkurrencekapitel af artikel 32, stk. 2, EF, sammenholdt med artikel 36, stk. 1, EF [52]; finder nationale konkurrenceregler derimod anvendelse, medfører allerede princippet om fællesskabsrettens forrang [53], at vurderingerne i forbindelse med den fælles landbrugspolitik slår igennem.

97. Skulle det således kunne udledes af Fællesskabets bestemmelser på landbrugsområdet, at privat oplagring under alle omstændigheder altid og uden yderligere betingelser er tilladt med henblik på at undgå alvorlige markedsforstyrrelser, ville der også skulle tages hensyn til en sådan bestemmelse i forbindelse med konkurrencemyndighedernes anvendelse af konkurrencereglerne.

98. Fællesskabets bestemmelser på landbrugsområdet indeholder imidlertid netop ikke en sådan bestemmelse i den udformning, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen. Det fremgår kun af artikel 12a i forordning nr. 136/66, at Kommissionen under bestemte, deri nærmere præciserede betingelser kan gennemføre en ordning med privat oplagring med fællesskabsstøtte. Derimod kan der af den fælles markedsordning for fedtstoffer ikke udledes en generel privilegering af privat oplagring af olivenolie, heller ikke i tilfælde af en alvorlig forstyrrelse af markedet.

99. Som allerede nævnt [54] udelukker alt dette ganske vist ikke, at der uden for artikel 12a i forordning nr. 136/66 findes en privat, ikkestøttet oplagringsordning. En sådan ordning skal imidlertid oprettes og gennemføres under overholdelse af de konkurrenceretlige spilleregler; navnlig har den ingen immunitet over for de relevante kartelforbud.

52 — Dom af 29.10.1980, sag 139/79, Maizena mod Rådet, Sml. s. 3393, præmis 23, af 5.10.1994, sag C-280/93, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 4973, præmis 61, og Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 81; jf. endvidere Kuipers-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 51, præmis 32 og 34.

53 — Jf. med hensyn til fællesskabsrettens forrang den i fodnote 49 nævnte retspraksis.

54 — Jf. i denne henseende mine bemærkninger vedrørende det tredje præjudicielle spørgsmål (punkt 71-76 i dette forslag til afgørelse).

100. Ønskede en national konkurrencemyndighed ikke, eller kun i afsvækket form, at anvende de relevante konkurrenceretlige bestemmelser på en privat aftalt og finansieret ordning med oplagring af olivenolie, ville den fælles landbrugspolitik kunne bringes i fare. I henhold til forordning nr. 26 udgør anvendelsen af konkurrenceregler på produktionen af og handelen med landbrugsprodukter netop en af den fælles landbrugspolitiks faktorer [55]. Heri udtrykkes ikke mindst formålet med den fælles landbrugspolitik med hensyn til at sikre forbrugerne rimelige priser på landbrugsprodukter [artikel 33, stk. 1, litra e), EF].

101. Det er ganske vist muligt i forbindelse med den konkrete anvendelse af de respektive konkurrenceregler også undtagelsesvis at begrunde konkurrencebegrænsende virksomhedsadfærd. På fællesskabsplan giver artikel 81, stk. 3, EF således mulighed for, at forbuddet i artikel 81, stk. 1, EF på visse deri nærmere fastsatte betingelser kan erklæres for uanvendeligt. På samme måde er der med hensyn til spansk ret i artikel 3 i lov nr. 16/1989 fastsat bestemte »betingelser for godkendelse«.

102. Den konkrete fortolkning og anvendelse af sådanne undtagelser eller »betingelser for godkendelse« i forbindelse med de relevante forbud i konkurrenceretten må imidlertid ikke føre til et resultat, som er i strid med vurderingerne i Fællesskabets bestemmelser på landbrugsområdet [56].

103. Jeg skal i denne sammenhæng bemærke, at den ordning med offentligt interventionsopkøb, der fandtes indtil da, blev afskaffet i den fælles markedsordning for fedtstoffer ved forordning nr. 1638/98, da den efter fællesskabslovgivers opfattelse udgjorde et produktionsincitament og risikerede at destabilisere markedet [57].

104. Dermed har fællesskabslovgiver præciseret formålene med den fælles landbrugspolitik med hensyn til fedtstoffer således, at

55 — Første betragtning til forordning nr. 26.

56 — Jf. endnu engang punkt 96 i dette forslag til afgørelse.

57 — 11. betragtning til forordning nr. 1638/98.

det er lettere at stabilisere markederne [artikel 33, stk. 1, litra c), EF] og sikre forbrugerne rimelige priser [artikel 33, stk. 1, litra e), EF] — under alle omstændigheder i den nuværende situation — uden en interventionsordning.

105. Ville man nu gøre det muligt for private på eget initiativ at antage, at der foreligger alvorlige markedsforstyrrelser [58], og på dette grundlag få en væsentlig indvirkning på markedet — i denne forbindelse udbuddet af og prisen for olivenolie — kunne dette i sidste instans resultere i en snigende genindførelse af en interventionsordning — om end med private midler — hvorved fællesskabslovgivers afskaffelse af interventionsordningen ville blive undermineret.

106. Noget sådant må de nationale myndigheder og domstole ikke tillade. Ifølge fast retspraksis er medlemsstaterne nemlig forpligtet til at undlade at træffe foranstaltninger, som kan fravige eller skade en fælles markedsordning [59]. Selv om det pågældende spørgsmål ikke er udtømmende reguleret ved denne markedsordning, strider ordninger, der opstiller hindringer for, at den kan fungere efter hensigten, mod denne [60].

107. Sammenfattende gælder derfor følgende:

De nationale konkurrencemyndigheder må på grundlag af de nationale konkurrenceregler forbyde en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie, selv om den i lighed med artikel 12a i forordning nr. 136/66 er fastsat i tilfælde af »alvorlige forstyrrelser« af markedet.

58 — Under den mundtlige forhandling har Cecasa bekræftet, at selskabet selv agter at vurdere, hvornår der foreligger en »alvorlig markedsforstyrrelse«, på grundlag af hvilken det vil aktivere sin planlagte ordning med privat oplagring og gennemføre de deri fastsatte støtteopkøb og -salg.

59 — Compassion in World Farming-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 51, præmis 41, Milk Marque-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 2, præmis 63 og 80, og Kuipers-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 51, præmis 37.

60 — Compassion in World Farming-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 51, præmis 41, og Kuipers-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 51, præmis 37.

VI — Forslag til afgørelse

108. På denne baggrund foreslår jeg, at Domstolen besvarer spørgsmålene fra Tribunal Supremo på følgende måde:

»1) Et privat aktieselskab, hvis formål er salg af olivenolie, og som har sat sig som mål at påvirke udbuddet på markedet gennem målrettet opkøb og salg af olivenolie, kan betragtes som en organisation som omhandlet i artikel 12a, stk. 1, i forordning nr. 136/66/EØF, som ændret ved forordning (EF) nr. 1638/98. Dette er ikke udelukket, selv om det pågældende aktieselskab foruden producenter, oliemøller og kooperativer også ejes af finansielle investorer. Et sådant aktieselskab kan imidlertid under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende ikke betragtes som en producentsammenslutning eller en forening af producentsammenslutninger som omhandlet i forordning (EF) nr. 952/97.

2) Fællesskabsretten er ikke til hinder for en national retstilstand, hvorefter godkendelsen af organisationer som omhandlet i artikel 12a i forordning nr. 136/66 også kan gives af de nationale konkurrencemyndigheder i forbindelse med en procedure i henhold til konkurrencereglerne, såfremt det sikres, at de relevante bestemmelser på landbrugsområdet anvendes effektivt i en sådan procedure, og alle nødvendige undersøgelser foretages.

3) Artikel 12a i forordning nr. 136/66 er ikke til hinder for en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie. En sådan ordning skal

imidlertid gennemføres under overholdelse af de generelle bestemmelser, der gælder på markedet for olivenolie, navnlig under hensyntagen til de relevante konkurrenceregler.

4) De nationale konkurrencemyndigheder må også anvende de nationale konkurrenceregler på en producentaftale i henhold til artikel 2 i forordning nr. 26, selv om denne aftale kan påvirke markedet for olivenolie ikke kun på nationalt plan, men i hele Fællesskabet. I den forbindelse skal de nationale konkurrencemyndigheder imidlertid undlade alt, hvorved deres afgørelse kunne komme i strid med bestemmelser i Fællesskabets konkurrenceret og bestemmelser på landbrugsområdet.

5) De nationale konkurrencemyndigheder må på grundlag af de nationale konkurrenceregler forbyde en privat aftalt og finansieret ordning for opkøb og oplagring af olivenolie, selv om den i lighed med artikel 12a i forordning nr. 136/66 er fastsat i tilfælde af »alvorlige forstyrrelser« af markedet.«